

**Jaarverslag 2009
&
Onderzoeksprogramma 2010**

**Rekenkamercommissie
Den Helder**

Den Helder, 9 februari 2010

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	- 2 -
1. Inleiding	- 3 -
2. Jaarverslag 2009	- 4 -
2.1. Samenstelling van de Rekenkamercommissie	- 4 -
2.2. Werkzaamheden van de Rekenkamercommissie	- 4 -
2.3. Producten van de Rekenkamercommissie	- 5 -
2.4. Financieel verslag 2009	- 7 -
3. Jaarplan 2010	- 8 -
3.1. Financiën onderzoeksprogramma 2010	- 8 -
3.2. Lopende onderzoeken 2010	- 8 -
3.3. Nieuwe onderzoeksonderwerpen 2010	- 9 -
3.4. Reservelijst 2010	- 10 -
Bijlage 1 Begroting 2010	- 11 -
Bijlage 2 Overzicht onderzoeken van de Rekenkamercommissie	- 12 -
Bijlage 3 Doelstelling en werkwijze Rekenkamercommissie	- 13 -

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag van de Rekenkamercommissie Den Helder (verder Rekenkamercommissie). Dit is het Jaarverslag 2009, gecombineerd met het Onderzoeksprogramma 2010.

De Rekenkamercommissie is in het najaar van 2005 opgericht. De doelstelling van de Rekenkamercommissie is, kortweg, het toetsen van het functioneren van de gemeente opdat het toekomstig functioneren verbeterd kan worden. Om deze rol te kunnen vervullen verricht de Rekenkamercommissie onderzoek.

Eerst wordt het functioneren van de Rekenkamercommissie gedurende het jaar 2009 beschreven. Dit gebeurt aan de hand van informatie over de samenstelling, de werkzaamheden en de producten van de Rekenkamercommissie over het jaar 2009, gevolgd door de financiële paragraaf.

Daarna wordt het Onderzoeksprogramma 2010 behandeld, inclusief de onderzoeken die in dit jaar zullen worden uitgevoerd, ook weer vergezeld van een financiële paragraaf.

2. Jaarverslag 2009

2.1. Samenstelling van de Rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie is samengesteld uit drie raadsleden (interne leden) en vier externe leden, waaronder de voorzitter. Voor dit model is gekozen omdat Den Helder een professionele en deskundige Rekenkamercommissie voorstaat met inbreng van buiten het gemeentelijke circuit. Dit vanwege enerzijds de toegevoegde kennis en kunde en anderzijds de waarborging van het varen van een eigen, onafhankelijke, koers. Dit model is in 2008 nogmaals bekrachtigd door de Gemeenteraad bij de behandeling van de evaluatie van de Rekenkamercommissie.

Externe leden

De externe leden zijn: Edo Jongejan (voorzitter), Peter van der Kruit (plv. voorzitter), Peter Westenberg en Harald Lesterhuis. De externe leden zijn door de Gemeenteraad benoemd voor een periode van 3 jaar. Op voordracht van de Rekenkamercommissie kunnen zij voor één keer worden herbenoemd voor een aansluitende periode van drie jaar. Deze herbenoeming heeft voor de voorzitter Edo Jongejan en de plaatsvervangend voorzitter Peter van der Kruit plaatsgevonden in de raadsvergadering van 22 september 2008. Beide zijn herbenoemd voor een periode van 3 jaar tot 7 september 2011. Harald Lesterhuis en Peter Westenberg zijn voor een eerste periode van 3 jaar op respectievelijk 29 november en 1 december 2006 benoemd door de Gemeenteraad. Op 16 november 2009 zijn zij door de Gemeenteraad herbenoemd voor een periode van 3 jaar.

Raadsleden

De raadsleden Theo Rijnten, John de Bruin en Roel Prins zijn op 19 april 2006 benoemd. Zij hebben zitting tot de volgende Gemeenteraadsverkiezing op 3 maart 2010.

Ambtelijk Secretaris

Anja Scherer was tot 1 december de secretaris van de Rekenkamercommissie. Mark Versteeg is sinds 1 december 2009 de secretaris van de Rekenkamercommissie. Vanaf die datum valt de secretaris onder de griffie.

2.2. Werkzaamheden van de Rekenkamercommissie.

Gedurende het verslagjaar 2009 is de Rekenkamercommissie tien maal bijeengewees.

De vergaderdata waren:

- 13 januari
- 17 februari
- 17 maart
- 14 april
- 19 mei
- 16 juni
- 8 september
- 13 oktober
- 10 november
- 8 december

De Rekenkamercommissie heeft op 8 juli een studiebezoek gebracht aan de Algemene Rekenkamer te Den Haag. Tijdens dit bezoek werd de Rekenkamercommissie geïnformeerd over de werkwijze van de Algemene Rekenkamer met betrekking tot het uitvoeren van onderzoek en de relaties met de politiek.

In 2009 heeft de Rekenkamercommissie eenmaal een overleg gevoerd met de gemeentesecretaris. Dit vond plaats op 13 januari 2009.

Verschillende subcommissies van de Rekenkamercommissie, ook wel begeleidingscommissies genoemd, zijn meerdere malen bijeengewees in het kader van een specifiek onderzoek dat zij begeleidden of uitvoerden. De subcommissie van het onderzoek 'De Nollen' bestond uit Roel Prins en Peter van der Kruit. Tijdens het onderzoek 'Beleidsgestuurde Contract Financiering' (hierna: BCF) vormden Peter Westenberg en Theo Rijnten in de subcommissie.

De Rekenkamercommissie is lid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRN). Edo Jongejan, Peter van der Kruit en Peter Westenberg hebben het jaarcongres van de NVRN op 12 juni bijgewoond.

Voor algemene informatie over Rekenkamers en Rekenkamercommissies wordt u verwezen naar de website van de NVRN. (www.nvrn.nl)

Op de website van de gemeente Den Helder (www.denhelder.nl) vindt u nadere informatie over de Rekenkamercommissie. Hier staan onder andere de Verordening op de Rekenkamercommissie Den Helder 2005, het Reglement van Orde van de Rekenkamercommissie Den Helder, het (jaarlijkse) onderzoeksprogramma en jaarverslag en de reeds uitgebrachte rapporten.

2.3. Producten van de Rekenkamercommissie

In 2009 zijn een aantal onderzoeksrapporten aan de Gemeenteraad aangeboden:

- **De Nollen**

Kernvraag: hoe is het chronologisch verloop van de feiten met betrekking tot 'De Nollen' in de periode van 1 januari 2000 tot 1 januari 2008?

Een onderzoek gericht op het in kaart brengen van de gang van zaken en de nog lopende zaken met betrekking tot de bestemmingswijziging van 'De Nollen'.

Het rapport is op 18 mei 2009 gepresenteerd aan de Gemeenteraad, vervolgens is het in de raadsvergadering van 15 juni 2009 behandeld. De aanbeveling die de Rekenkamercommissie heeft gedaan is door de Gemeenteraad overgenomen.

- **Beleidsgestuurde Contract Financiering (BCF)**

De gemeente Den Helder heeft er in 2005 voor gekozen om BCF als sturingsinstrument in te voeren. De belangrijkste reden hiervoor was om een meer zakelijke relatie aan te gaan met de maatschappelijke organisaties. Het doel van dit onderzoek is om te bepalen of deze BCF-methode door de subsidieontvangers en de gemeente als doelmatig en doeltreffend wordt ervaren.

Het rapport is op 14 september 2009 gepresenteerd aan de Gemeenteraad. Op 22 september 2009 heeft er eveneens een presentatie plaatsgevonden aan beleidsmedewerkers van de afdeling Onderwijs, Welzijn en Sport tezamen met de organisaties die hebben meegewerkt aan de interviews. Tijdens de raadsvergadering van 30 november is het rapport besproken en zijn de conclusies en aanbevelingen overgenomen. Bovendien is een amendement aangenomen waarin het college wordt opgedragen in decem-

ber 2010 een evaluatierapport van het BCF-systeem aan de Gemeenteraad aan te bieden. De evaluatie moet gericht zijn op de naleving van de aanbevelingen uit het rapport.

Naast de afronding van deze onderzoeken, is de Rekenkamercommissie met een tweetal nieuwe onderzoeken gestart in 2009:

- **Effecten van het WMO-beleid (Wet Maatschappelijke Ontwikkeling)**
De Rekenkamercommissie heeft ervoor gekozen om het onderzoek ook vanuit het perspectief van de cliënt/burger vorm te geven. In plaats van alleen te kijken naar de rechtmatigheid (zijn de spelregels wel gevolgd?) en de doelmatigheid (is er wel efficiënt gewerkt?), wordt met dit onderzoek nadrukkelijk gekeken of de geleverde diensten wel het beoogde maatschappelijke effect hebben gehad. Wat hebben de burgers er van gemerkt?
- **Afhandeling van meldingen over de openbare ruimte**
Het gaat hier om onregelmatigheden in de openbare ruimte die voor overlast of hinder zorgen en waarover inwoners een melding kunnen doen door contact op te nemen met de gemeente. Het onderzoek is erop gericht transparantie te bieden in de klantgerichtheid van de gemeente. Hoe gaat de gemeente om met de burgers die een melding doen? Daarnaast biedt het onderzoek ook inzicht in de doelmatigheid van de afhandeling van meldingen.

Voor een overzicht van de verrichte onderzoeken in 2009, zie bijlage 2.

De Rekenkamercommissie heeft in 2008 in de aanbiedingsbrief aan de Gemeenteraad van het rapport “Verbondenheid scheidt verantwoordelijkheid” geadviseerd de bevoegdheden van de Rekenkamercommissie voor BV’s en NV’s te regelen in de nieuwe nota Verbonden Partijen. Deze nota is op 23 maart 2009 vastgesteld door de Gemeenteraad. In de nota staat vermeld onder welke condities de gemeente Den Helder de Rekenkamercommissie in staat kan stellen toezicht uit te oefenen op gemeentelijke deelnemingen.

Op 11 december 2008 kondigde de staatssecretaris van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties aan dat middels een wetswijziging de bevoegdheden van Rekenkamercommissies ten opzichte van de verbonden partijen gelijk getrokken zou worden aan die van de Rekenkamers. Deze toezegging deed de staatssecretaris in haar ‘Staat van de dualisering’. Met haar ‘Staat van de dualisering’ bouwt de staatssecretaris voort op de evaluaties van de commissies Leemhuis (2004) en Hermans (2005) en diverse publicaties sindsdien. Op 12 maart 2009 is de ‘Staat van de dualisering’ besproken in de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in de Tweede Kamer. Momenteel is er nog geen wetsvoorstel verschenen. Navraag bij de griffie van de Tweede Kamer leert dat het wetsvoorstel in het voorjaar 2010 wordt verwacht. Dit zal vrijwel zeker na de Gemeenteraadsverkiezingen van 2010 zijn.

2.4. Financieel verslag 2009

Hieronder vindt u het financieel verslag van het jaar 2009. Naast de begrote bedragen uit het verslagjaar vindt u ook de werkelijke uitgaven van de Rekenkamercommissie in 2009. Zie bijlage 1 voor een meerjarenoverzicht.

Jaarrekening 2009 Rekenkamercommissie

(Bedragen in €)	Begroting	Rekening
A Onkostenvergoedingen	12.500	13.376
B Deskundigheidsbevordering (incl. congressen, bijeenkomsten, etc)	1.000	585
C Lidmaatschappen, abonnementen	1.000	535
D Onvoorzien	1.000	-
E Externe ondersteuning	54.638	48.554
Totaal 2009	70.138	63.050

Ad. A

Er is een kleine overschrijding op de post onkostenvergoedingen. Dit betreft de reiskostenvergoeding voor de externe leden. Per 1 september 2008 is de vergoeding gewijzigd van € 0,28 naar € 0,37 per kilometer, in navolging van deregeling voor ambtenaren.

Ad. E

Uit de resultaatbestemming 2008 is een bedrag van €4.000, - toegevoegd aan de begroting 2009.

In 2009 zijn kosten gemaakt in verband met de verstrekking van een viertal onderzoeksopdrachten aan externe bureaus, te weten:

- Op 8 december 2009 vond de startbijeenkomst plaats voor het ‘Doe Mee’ onderzoek naar de afhandeling van meldingen over de openbare ruimte. De Rekenkamercommissie heeft besloten om ook de optie “afhandeling brieven en e-mails” mee te nemen in het onderzoek, deze optie heeft meerkosten met zich meegebracht. Naar verwachting zal het onderzoeksrapport eind februari worden opgeleverd. Een deel van de kosten zal om die reden in 2010 worden gefactureerd.
- In 2009 is gestart met een onderzoek naar de uitvoering van de WMO. Dit onderzoek loopt door in 2010. Daarom zal een deel van de kosten in 2010 worden gefactureerd.
- Een onderzoek naar de Beleidsgestuurde Contract Financiering (BCF). In 2008 is dit onderzoek gestart, in 2009 is het definitieve onderzoeksrapport opgeleverd. Een deel van de kosten is om die reden in 2009 gefactureerd.

Aan de Gemeenteraad zal bij de resultaatbestemming 2009 worden verzocht om de niet bestede gelden á € 7.088, - over 2009 toe te voegen aan de begroting 2010.

3 Jaarplan 2010

De Rekenkamercommissie bepaalt zelf de onderwerpen voor haar onderzoek. Suggesties kunnen worden voorgedragen door de leden van de Rekenkamercommissie, de Gemeenteraad, het College, commissies en inwoners van Den Helder. Zie voor een uitgebreide beschrijving van de werkwijze van de Rekenkamercommissie bijlage 3. Ook voor het jaarplan 2010 heeft de commissie, net als voor het jaarplan 2009, een oproep aan de burgers gedaan om met suggesties voor onderwerpen te komen. Dit is gedaan via de gemeentelijke website en een oproep in het Helders Weekblad. Hierop heeft 1 burger gereageerd. Voor het jaarplan 2010 heeft de commissie wederom alle fracties uitgenodigd voor een gespreksronde over de uitgevoerde en lopende onderzoeken in 2009, mogelijke onderzoeksonderwerpen voor 2010 en het profiel van nieuwe leden na de verkiezingen. Dit heeft verschillende suggesties opgeleverd.

3.1. Financiën onderzoeksprogramma 2010

Het aantal uit te voeren onderzoeken wordt ingegeven door het beschikbare budget en de beschikbare capaciteit. De onderwerpen van onderzoek worden getoetst aan de hand van de selectiecriteria zoals die in de verordening staan vermeld. Voorstellen tot onderzoeken kunnen door iedere burger en instantie van de gemeente Den Helder worden ingediend.

De Rekenkamercommissie heeft de beschikking over een eigen budget. In de gemeentebegroting 2010 is voor de Rekenkamercommissie een bedrag opgenomen van € 66.468. Daarnaast zal een verzoek worden gedaan de niet bestede gelden uit 2009 (circa € 7.000) te mogen besteden in 2010.

3.2. Lopende onderzoeken 2010

Zoals vermeld in het Jaarverslag 2009 lopen er per 1 januari 2010 nog enkele onderzoeken, die reeds in 2009 zijn gestart. Deze onderzoeken worden in de loop van 2010 door de Rekenkamercommissie afgerond, vastgesteld en vervolgens aan de Gemeenteraad gepresenteerd. Dit zijn de volgende twee onderzoeken:

1. Onderzoek naar de effecten van het WMO beleid

De Rekenkamercommissie is in 2009 gestart met een onderzoek naar de Wet Maatschappelijke Ontwikkeling (afgekort WMO). Hierbij is er vanuit de commissie voor gekozen om het onderzoek vanuit het perspectief van de cliënt/burger vorm te geven. In plaats van alleen maar te kijken naar de rechtmatigheid (zijn de spelregels wel gevolgd?) en de doelmatigheid (is er wel efficiënt gewerkt), wordt met dit onderzoek nadrukkelijk gekeken of de geleverde diensten wel het beoogde maatschappelijke effect hebben gehad. Wat hebben de burgers er van gemerkt?

Doel

Het doel van dit onderzoek is:

- a inzicht krijgen in de subjectieve mening van de cliënten, waarbij het gaat om de vraag of gemeentelijke inspanningen hebben geleid tot een oplossing voor het probleem waarmee zij zich tot de gemeente hebben gewend;
- b het meten van de objectieve (maatschappelijke) effecten van het gemeentelijk beleid;
- c het vergelijken van de objectieve (maatschappelijke) effecten met andere gemeenten (benchmark).

Het definitieve rapport zal in het eerste kwartaal gereed zijn. Daarna volgt de ambtelijke en bestuurlijke hoor- en wederhoor.

2. Onderzoek naar de afhandeling van meldingen over de openbare ruimte

Het tweede onderzoek dat de Rekenkamercommissie in 2009 is gestart gaat over meldingen over de openbare ruimte. Een losliggende stoeptegels, een kapotte vuilniscontainer, een omgewaaide boom of een lantaarnpaal die is uitgevallen, elke inwoner van een gemeente heeft ermee te maken. Het gaat hier om onregelmatigheden in de openbare ruimte die voor overlast of hinder zorgen en waarover inwoners een melding kunnen doen door contact op te nemen met de gemeente. Bovendien heeft de Rekenkamer besloten ook onderzoek te doen naar de afhandeling van inkomende brieven en e-mails.

Gemeenten hebben de kwaliteit van de publieke dienstverlening hoog in het vaandel staan en hebben steeds meer aandacht voor de adequate afhandeling van meldingen, inkomende brieven en e-mails. Hoe sneller en klantvriendelijker de gemeente deze meldingen, brieven en e-mails afhandelt, hoe beter de gemeente invulling geeft aan deze vorm van publieke dienstverlening.

Doel

Het doel van dit onderzoek is het bieden van transparantie in de klantgerichtheid van de gemeente. Hoe gaat de gemeente om met burgers die een melding doen of een brief/e-mail sturen? Daarnaast biedt het onderzoek ook inzicht in de doelmatigheid van de afhandeling van meldingen. Elke gemeente bepaalt zelf welke ambities zij heeft ten aanzien van de afhandeling van meldingen en inkomend brief- / e-mail verkeer, zoals binnen welke tijd de afhandeling moet hebben plaatsgevonden en de wijze waarop de burger hierover geïnformeerd blijft. De manier waarop de gemeente vervolgens deze ambitie wil bereiken, moet blijken uit de organisatie van de afhandeling. Door beide onderdelen te onderzoeken zal inzicht worden verschaft in de kwaliteit van de afhandeling van meldingen over de openbare ruimte van de gemeente Den Helder. Omdat ook de afhandeling van brieven en e-mails wordt onderzocht zal ook op dit vlak een duidelijk beeld ontstaan van het kwaliteitsniveau.

Het onderzoek is in december 2009 gestart en zal in het voorjaar van 2010 worden afgerond.

3.3. Nieuwe onderzoeksonderwerpen 2010

Vanwege de Gemeenteraadsverkiezingen in maart heeft de Rekenkamercommissie besloten om voor de verkiezingen 2 onderwerpen te kiezen en daarvan de onderzoeksvragen te formuleren. Na de verkiezingen zal de Rekenkamercommissie in de nieuwe samenstelling haar licht laten schijnen over de onderwerpen en in de gelegenheid zijn een nadere invulling daaraan te geven. Vooralsnog zullen de navolgende onderwerpen worden onderzocht.

Veiligheid

Doel van het onderzoek is het beoordelen van de gemeentelijke vorming en uitvoering van het beleid op het gebied van sociale veiligheid. Het onderzoek moet inzicht geven in de organisatie, uitvoering en verantwoording van het beleid. Verder moet het onderzoek inzicht opleveren in de wijze waarop de effecten van het beleid worden gemeten en hoe met de resultaten hiervan wordt omgegaan. Met het rapport wil de Rekenkamercommissie Den Helder bijdra-

gen aan de doeltreffendheid van het beleid van de gemeente Den Helder op het gebied van sociale veiligheid.

Zeestad

Vanuit veel geledingen binnen Den Helder bestaat er grote belangstelling voor het project Zeestad. Met name de manier waarop besluitvorming tot stand kwam en komt en de wijze waarop de Gemeenteraad in staat is zijn controlerende en toezichhoudende taak uit te oefenen is onderwerp van gesprek.

Doel van dit onderzoek is om vast te stellen of de Gemeenteraad voldoende en adequate controle kan uitoefenen op de besluitvorming van het project Zeestad. Daar waar nodig moeten aanbevelingen worden opgesteld om te komen tot een goede en adequate controle door de Gemeenteraad op dit project.

3.4. Reservelijst 2010

De Rekenkamercommissie hanteert een reservelijst met onderwerpen die zich lenen voor onderzoek, maar waarvoor op dit moment het budget en de capaciteit ontbreekt of die nog niet rijp zijn voor onderzoek. Deze lijst wordt periodiek geactualiseerd met onderwerpen die mogelijk door de Gemeenteraad, vanuit het College van Burgemeester en Wethouders en/of door de burgers van Den Helder worden aangedragen.

De reservelijst voor het onderzoeksjaar 2010 ziet er als volgt uit:

- Reintegratie,
- Gemeenschappelijke regelingen
- Inburgering
- Imagobeleid

Opmerkingen bij de Reservelijst 2010

Momenteel is de Rekenkamercommissie niet bevoegd onderzoek te verrichten bij vennootschappen en gemeenschappelijke regelingen. Ondanks een toezegging van de staatssecretaris zal deze bevoegdheid niet wettelijk geregeld zijn voor de Gemeenteraadsverkiezingen van 2010.

Bereikbaarheid Rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie is bereikbaar via de ambtelijk secretaris:

Mark Versteeg
Postbus 36
1780 AA Den Helder

E-mailadres rkc@denhelder.nl
Telefoonnummer 0223-678106.

Bijlage 1 Begroting 2010

Begroting 2010				
Rekenkamercommissie Den Helder				
<i>Bedragen in €</i>	Rekening 2008	Begroting 2009	Rekening 2009	Begroting 2010
Onkostenvergoeding	11.756	12.500	13.376	13.750
Deskundigheidbevordering Incl. congressen, bijeenkomsten	774	1.000	585	1.000
Lidmaatschappen, abonnementen	520	1.000	535	1.000
Onvoorzien	0	1.000	0	250
Externe ondersteuning	47.477	54.638 ¹	48.554	50.468 ²
Totaal	60.527	70.138	63.050	66.468

¹ Bedrag is inclusief resultaatbestemming 2008 á € 4000, -

² Bedrag is exclusief te vragen resultaatbestemming 2009 à € 7.000

Bijlage 2 Overzicht onderzoeken van de Rekenkamercommissie

Onderzoeken Rekenkamercommissie Den Helder					
Nr.	Onderzoeken	Start	Gereed	Raadsverga- dering	Kosten 2009 (€)
1	Bestemmingswijziging De Nollen	Aug. 2008	Mei 2009	Juni 2009	0, -
2	Beleidsgestuurde Contract Financiering	Nov. 2008	Sep. 2009	Nov. 2009	12.492
3	WMO	Sep. 2009	2010		26.687
4	Afhandeling meldingen	Dec. 2009	2010		9.375

Bijlage 3 Doelstelling en werkwijze Rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie wenst het volgende bereiken:

Het leveren van een bijdrage aan de verbetering van het functioneren van het bestuur van de gemeente Den Helder op de aspecten doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid.

De Rekenkamercommissie voert daartoe onderzoeken uit naar deze aspecten. Met de onderzoeken wil de Rekenkamercommissie het inzicht in de aard en omvang van de beleidseffecten vergroten en oordelen over geleverde beleidsprestaties (doeltreffendheid). Tevens wil de Rekenkamercommissie op basis van onderzoek oordelen over de wijze waarop de gemeente Den Helder haar processen bestuurt en beheerst (doelmatigheid).

De Rekenkamer verwacht dat onderzoeken die uitsluitend op de rechtmatigheid zijn gericht een uitzondering zullen zijn, aangezien de accountant sinds de jaarrekening van 2004 een veel grotere rol speelt in de controle op rechtmatigheid en daarover een verklaring moet afleggen in zijn jaarlijkse rapport. Vanzelfsprekend wordt het aspect rechtmatigheid meegenomen in de andere onderzoeken indien daar aanleiding toe is.

De Rekenkamercommissie wil zich transparant en toegankelijk aan de buitenwereld presenteren. De rapporten van de Rekenkamercommissie zijn daarom openbaar. Onafhankelijkheid, zorgvuldigheid, objectiviteit, onderbouwing, consistentie, controleerbaarheid, efficiency en bruikbaarheid zijn de kwaliteitseisen voor het werk van de Rekenkamercommissie.

De opdracht aan de Rekenkamercommissie is er in eerste instantie op gericht de Gemeenteraad van Den Helder van informatie te voorzien. Daarmee versterkt de Rekenkamercommissie de controlerende en toezichthoudende taak van de Gemeenteraad. Daarnaast wil de Rekenkamercommissie met behulp van op onderzoek gebaseerde aanbevelingen een bijdrage leveren aan het verbeteren van het gemeentelijk functioneren. In dat licht wil de Rekenkamercommissie ook dat de resultaten van de werkzaamheden tot een grotere bewustwording in de organisatie leiden voor de effecten van beleid en de wijze van uitvoering daarvan.

Samengevat houdt de doelstelling van de Rekenkamercommissie in het toetsen van het functioneren van de gemeente zodat het toekomstig functioneren verbeterd kan worden.

Algemeen

De belangrijkste producten van de Rekenkamercommissie zijn de onderzoeksrapporten, waarin de uitkomsten van het onderzoek zijn neergelegd. Deze komen tot stand via een aantal stappen, te weten:

- 1 selectie van onderwerpen
- 2 voorbereiding van het onderzoek
- 3 uitvoering van het onderzoek
- 4 hoor en wederhoor (ambtelijk en bestuurlijk)
- 5 publicatie, evaluatie en nazorg

De hieronder geplaatste figuur geeft gestileerd de werkwijze van de Rekenkamercommissie aan.

Elk van deze stappen leidt tot een (tussen)product, te weten:

- Ad 1 Onderzoeksprogramma
- Ad 2 Onderzoeksopzet
- Ad 3 Rapport van bevindingen
- Ad 4 (Verwerken) ambtelijke en bestuurlijke reactie
- Ad 5 Eindrapport, (eventueel) persbericht en rapportage over navolging

Selectie

Er is een groot aantal onderwerpen dat in aanmerking komt voor onderzoek door de Rekenkamercommissie. Om deze stroom van mogelijke onderzoeken (een groslijst) beheersbaar te houden zijn selectiecriteria ontwikkeld. In het Reglement van Orde van de Rekenkamercommissie Den Helder van 18 januari 2006 zijn de selectiecriteria vermeld:

- het onderzoek heeft een toegevoegde waarde: het levert informatie op waarover de Gemeenteraad en het college nog niet beschikt
- het onderwerp draagt risico's van ineffectiviteit of ondoelmatigheid in zich
- het onderwerp is actueel en heeft een groot maatschappelijk en/of financieel belang
- het onderwerp raakt direct of indirect het belang van de burger
- het onderzoek moet kunnen leiden tot concrete verbeteringen en/of het bevorderen van het lerend vermogen van de organisatie

Hierbij moet worden vermeld dat de Rekenkamercommissie (nog) niet de bevoegdheid heeft om informatie op te vragen bij vennootschappen en gemeenschappelijke regelingen. Dit is in 2008 wel geregeld voor de gesubsidieerde instellingen door een aanpassing van de Algemene Subsidieverordening (ASV).

Vorbereiding

Als eerste stap bij de uitvoering van een onderzoek wordt het onderzoeksonderwerp nader gespecificeerd en afgebakend. Tevens wordt de aanpak van het onderzoek ontwikkeld. Hierin wordt onder meer aandacht geschonken aan:

- Probleemstelling
- Onderzoeksvragen
- Normen waaraan wordt getoetst om tot een oordeel te komen
- Methode van onderzoek
- Bronnen en informatie
- Planning van werkzaamheden

Deze stap resulteert in een onderzoeksopzet. Gelet op de noodzaak van medewerking van de gecontroleerden voor het verkrijgen van informatie en het ontvangen van een (ambtelijke of bestuurlijke) reactie, wordt deze na afloop van de fase van voorbereiding in kennis gesteld van de onderzoeksopzet.

Er zijn ook zogenaamde “Doe Mee” onderzoeken. De naam zegt het eigenlijk al, het is een onderzoek dat wordt uitgevoerd en waar je bij aan kan sluiten. Een voordeel hiervan is dat er vaak meerdere gemeenten meedoen en de wijze van onderzoek bij iedere gemeente vrijwel gelijk is. Hierdoor is het gemakkelijk om de eigen gemeente met vergelijkbare gemeenten te vergelijken, de zogenaamde “benchmark”.

Uitvoering

Het daadwerkelijk uitvoeren van het onderzoek gebeurt (in het algemeen) niet door de leden van de Rekenkamercommissie zelf. Hiertoe worden onderzoekers – intern of extern – ingehuurd. De leden van de Rekenkamercommissie begeleiden het onderzoek en zijn verantwoordelijk voor het daaruit voortvloeiende advies. Voor de uitvoering van het onderzoek door een extern bureau zal door de Rekenkamercommissie minimaal drie offertes worden aangevraagd.

Bij de start van de uitvoering van het onderzoek worden – mede aan de hand van de onderzoeksopzet – afspraken met de ambtelijk contactpersoon namens de organisatie gemaakt over bijvoorbeeld het aanleveren van de gegevens, de personen met wie gesprekken worden gevoerd en de planning van het bespreken van de bevindingen.

Vervolgens verzamelen de onderzoekers gegevens via bijvoorbeeld dossier- en documentenonderzoek, interviews en enquêtes. Indien de Rekenkamercommissie van mening is over voldoende informatie te beschikken om de onderzoeksvragen onderbouwd te kunnen beantwoorden, stelt deze een rapport van bevindingen op.

Het rapport van bevindingen bevat de feitelijke onderzoeksbevindingen. De conclusies die daar direct uit voortvloeien zullen pas na het ambtelijk hoor- en wederhoor aan het rapport worden toegevoegd. Veelal zal de Rekenkamercommissie ook komen tot overkoepelende conclusies, oordelen en aanbevelingen. Deze laatste aspecten zijn vooral van belang voor het bestuurlijk niveau. Deze aspecten worden om die reden niet opgenomen in het rapport van bevindingen, maar in een conceptrapport.

Hoor en wederhoor

De Rekenkamercommissie zendt het rapport van bevindingen naar de bij het onderzoek betrokken ambtenaren met het verzoek om commentaar op feitelijke onjuistheden. In de regel hanteert de Rekenkamercommissie hiervoor een reactietermijn van twee tot vier weken. Na afloop wordt het eventuele ambtelijke commentaar verwerkt in het rapport, hetgeen leidt tot een conceptrapport. Hierin zijn naast de bevindingen, conclusies, oordelen en aanbevelingen opgenomen.

Vervolgens zendt de Rekenkamercommissie dit conceptrapport toe aan de betrokken bestuurders met het verzoek te reageren. Ook hier hanteert de Rekenkamercommissie als vuistregel een reactietermijn van twee tot vier weken. De bestuurlijke reactie en een eventueel nawoord daarop van de Rekenkamercommissie worden integraal in het eindrapport opgenomen.

Publicatie

De hoor en wederhoor leidt tot een definitieve tekst. De rapporten van de Rekenkamercommissie zijn openbare stukken. De belangrijkste afnemer is de Gemeenteraad, maar ook het College van B & W, gemeentelijke diensten en bedrijven, burgers en de media zijn belangrijke afnemers. De rapporten worden onder verantwoordelijkheid van de Rekenkamercommissie op de gemeentelijke website geplaatst, zodat iedereen er kennis van kan nemen.

De Rekenkamercommissie verzorgt in een eigen openbare bijeenkomst de presentatie van het rapport aan de raadsleden. In voorkomende gevallen wordt een persconferentie gehouden en/of andere vormen van presentaties toegepast.

Evaluatie

De Rekenkamercommissie beoordeelt enige tijd na de publicatie de geleverde kwaliteit van het onderzoek als onderdeel van de interne kwaliteitsbewaking. Ook in extern opzicht is er sprake van evaluatie in die zin dat na verloop van tijd, wordt geïnventariseerd welk gevolg er aan het onderzoek is gegeven. Het gaat daarbij om beantwoording van de volgende vragen:

- Waartoe heeft de behandeling van het rapport in de Gemeenteraad geleid?
- Welke toezeggingen heeft het College van B&W gedaan?
- Welke maatregelen hebben gemeentelijke diensten en/of bedrijven genomen en welk effect heeft dit gehad?

Kortom, heeft het onderzoek van de Rekenkamercommissie daadwerkelijk tot resultaat geleid?

Privacy

De onderzoeken van de Rekenkamercommissie zijn weliswaar openbaar, maar de Rekenkamercommissie betracht de grootst mogelijke zorgvuldigheid met de privacy van de gegevens van de gecontroleerden. Bij deze benadering past een beleid, waarbij de gecontroleerden niet bij naam in de rapporten van de Rekenkamercommissie zullen worden vermeld. Indien bevindingen op persoonsniveau moeten worden weergegeven, wordt er gekozen voor het gebruik van de functiebenaming.